

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

30 APRIL 1996

BELEIDSBRIEF

Drugnota

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden : mevrouw Sonja Becq, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Marc Olivier, Bart Vandendriessche ;

mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Etienne De Groot ;

de heer Peter De Ridder, mevrouw Kathy Lindekens, de heer Guy Swennen ;

de heren Wilfried Aers, Felix Strackx ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Ria Van den Heuvel.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Cannaerts, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren, de heer Hugo Marsoul, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Van Lindt ;

de heren Fred Dielens, Johnny Goos, André Van Nieuwkerke ;

de heren Jan Caubergs, Karim Van Overmeire ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Jos Stassen.

Zie :

214 (1995-1996)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

INHOUD

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER	3
II. BESPREKING	3
1. Contouren van het drugbeleid	3
Antwoord van de minister en repliek van de leden	7
2. Een Vlaams actieprogramma	10
Algemeen	10
Uniforme registratie	11
Preventiedatabank	12
Regionale programmatie en onderlinge afstemming	12
Vorming van beginnende preventiewer- kers/Deskundige intermediairen	13
Overleg, coördinatie en samenwerking op provinciaal niveau	13
'Opkickers' voor jongeren	14

De Commissie voor Welzijn en Gezondheid behandelde de Drugnota, ingediend door mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, op 7 en 12 maart 1996.

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

Voor de toelichting wordt verwezen naar de beleidsbrief zelf.

II. BESPREKING

1. Contouren van het drugbeleid

De meeste leden laten zich in het algemeen positief uit over de beleidsbrief. Er zijn wel enkele minder of meer fundamentele punten van kritiek.

Mevrouw Ria Van den Heuvel is het niet eens met het uitgangspunt dat een aantal illegale drugs niet gelegaliseerd kunnen worden. Volgens het lid zouden sommige drugs beter uit de repressieve sfeer gehaald worden. Dat zou de sfeer van geheimzinnigheid en onbespreekbaarheid wegnemen.

Drugs moeten zoveel mogelijk gebannen worden, maar men mag niet de illussie hebben ze ooit helemaal te kunnen bannen. Het illegale karakter maakt bepaalde produkten interessant om ze te verhandelen en maakt kwaliteitscontrole onmogelijk. Volgens jongeren die "beheerst" drugs gebruiken, is het gebrek aan kwaliteitscontrole een groot probleem.

De middelen die aan drugsbeleid besteed worden, tonen duidelijk het repressieve karakter van het beleid aan. Aan de veiligheidscontracten wordt 1,5 miljard besteed, de minister heeft voor haar preventiebeleid 56 miljoen. Toch leidt het repressieve beleid niet tot de gewenste resultaten.

Ten aanzien van druggebruik neemt onze maatschappij een gespleten houding aan. Illegale drugs worden als de grote boosdoeners gecatalogiseerd. Maar iedereen is in zeker mate druggebruiker, met dat verschil dat het niet om illegale drugs gaat : alcohol, koffie, tabak, medicatie... Nochtans zijn de problemen met legale drugs grootschaliger dan die met bepaalde illegale drugs. Voor de duidelijkheid was het beter geweest in de titel van de beleidsbrief te vermelden dat het om illegale drugs ging.

Het drugbeleid zou beter gericht zijn op middelenaafhankelijkheid in het algemeen. Uit een enquête onder jongeren in "Polsslag" (provinciaal gezondheidsblad van Limburg) van november 1994 blijkt dat jongeren veel toleranter staan ten opzichte van alcohol en roken, dan ten opzichte van illegale drugs. Inzake alcoholverbruik staat België op de elfde plaats in de wereldranglijst. 1 op 10 Belgen is een problematische drinker. Inzake gebruik van kalmeermiddelen staat België op de tweede plaats.

Preventie moet dus naar alle middelengebruik uitgebreid worden. Essentieel is dat mensen limieten leren stellen. Dat leert men niet door iets te verbieden, maar door hem/haar de gelegenheid te bieden de grens iets te overschrijden.

Mevrouw Sonja Becq sluit zich daarbij aan. Preventie moet niet zozeer verbieden, maar de jongeren leren weerbaar te zijn. Het lid betreurt eveneens dat de aandacht toegespitst wordt op de illegale drugs. Het centrale probleem is immers de afhankelijkheid van middelen in het algemeen.

De heer Guy Swennen is eveneens voorstander van een geïntegreerde aanpak van de afhankelijkheid van alle psycho-

trope stoffen. In feite is er een discrepantie tussen de aanhef van de beleidsbrief en de verdere uitwerking. De minister laat in haar inleiding zelf uitschijnen dat de drugproblematiek overdreven wordt in vergelijking met het abusieve gebruik van alcohol en geneesmiddelen. Het lid betreurt dat het globale beleid van de voorgangers van de minister nu verengd wordt tot de illegale middelen.

Door het beleid te focussen op de illegale drugs werkt men de speciale taboesfeer rond die drugs in de hand. De taboesfeer sluit perfect aan bij de romantisering door de jeugd van het verbodene. In tegenstelling tot de pragmatische nuances die de laatste jaren gegroeid waren, wordt terug meer de polariteit tussen goed en kwaad benadrukt. Alle gebruikers worden over een kam gescheerd. Het onderscheid tussen experimenteren, niet-problematisch en problematisch gebruik wordt niet gemaakt. Dat kan contraproductief werken. In plaats van "het beheersbaar maken van een moeilijk uit te schakelen fenomeen", "trekt" de minister "ten strijde tegen". Het lid is, met de huidige maatschappelijk werkelijkheid, geen voorstander van legalisering van soft-drugs, wel voor een doordacht ontradingsbeleid.

In het algemeen vreest hij trouwens dat de beleidsbrief een kentering inhoudt ten aanzien van het beleid van de voorgangers van de minister. Op zich heeft het lid geen bezwaren tegen nieuwe ideeën, maar daardoor kan een stuk efficiëntie verloren gaan.

Vanuit ethisch opzicht streeft de minister terecht naar het ideaal van de drugvrije maatschappij, merkt mevrouw Sonja Becq op. Vanuit het werkveld waarschuwt men echter voor stigmatisering van druggebruikers bij een te eenzijdig vooropplaatsen van dat ideaal. Maatschappelijke uitsluiting van druggebruikers moet voorkomen worden.

De beleidsnotie van niet-uitsluiting vindt de heer Guy Swennen niet meer terug in de beleidsbrief. Dergelijk beleid bestaat uit een aantal maatregelen ter bescherming van de individuele gebruiker tegen uitsluiting. De minister spreekt alleen van "een milde houding" ten aanzien van de problemen van de druggebruiker en zijn omgeving.

Ook de optie van "harmreduction" is onvoldoende aanwezig in de beleidsbrief, vindt het lid. Nochtans was in het regeerakkoord duidelijk sprake van risicobeperking voor de individuele gebruikers. In het werkveld bestaat een grote consensus over "harmreduction" als tussenweg tussen de repressieve nuloptie en legalisering. De beleidsbrief vermeldt niets over spuitenruil, substituerende behandelingen, sociale begeleiding voor reïntegratie. De minister heeft het alleen over afkicken.

In het algemeen is er ook weinig aandacht voor de omgevingsfactoren. De beleidsbrief spitst zich toe op de individuele gebruiker. De hefboomen voor een inclusief beleid zijn vooral te vinden op het federale niveau. Toch had het lid graag een inclusief beleid expliciet benadrukt gezien.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey onderstreept ook het belang van harmreduction. Het gebruik van illegale drugs staat niet op zich, het heeft vaak onaangepast gedrag tot gevolg. Dit moet zoveel mogelijk binnen het welzijnswerk in de ruime betekenis opgevangen worden. Volgens de spreker moet de ontradingsboodschap aan de jongeren geloofwaardig zijn. Ze moet aangepast zijn aan de jongerencultuur.

Mevrouw Yolande Avontroodt vindt in de beleidsbrief geen echte beleidsoptie(s) terug. De "Uitgangspunten voor het toekomstig Vlaams drugbeleid" beschrijven de principes van dat beleid. "Een Vlaams actieprogramma" beschrijft de

acties. Maar welke doelstellingen heeft de minister voor ogen ?

De beleidsbrief is niet logisch opgebouwd. Een logische volgorde zou de volgende zijn : 1. formulering van de beleids-opties, 2. principes bij de uitvoering van het beleid, 3. de opdrachten van de uitvoerders, 4. de middelen en de structuren, 5. de wijze van evalueren, 6. de eventuele wijze van bijsturing.

De minister zal de huidige versnippering blijkbaar alleen maar versterken. Worden de bestaande en vroegere acties geëvalueerd ? De minister somt ze alleen op.

Tot dusver is het niet-gedoogbeleid niet succesvol geweest. Uit recente studies blijkt dat tot 16 percent van de tweedejaarsstudenten aan de KUL ooit cannabis gebruikt heeft. 25 percent van de 19-jarigen aan de VUB gebruikt hasj.

Ten slotte wil mevrouw Yolande Avontroodt erop wijzen dat niet het "gebruik" van drugs de samenleving treft, zoals de minister beweert, maar het "misbruik". Het beleid moet veel meer tegen het misbruik dan tegen het gebruik optreden. In dat verband pleit het lid b.v. voor een stringentere regulering inzake druggebruik in het verkeer.

Uit de opmerkingen van het lid mag niet afgeleid worden dat de fractie van het lid voor legalisatie en voor gedoogbeleid is.

De heer Felix Strackx is verheugd over de preventieve aanpak van het beleid, maar de inhoud van die preventie is weinig concreet. Men stuurt steeds meer preventiewerkers de straat op, maar wat is hun taak juist ? Dat dit onvoldoende ingevuld wordt, is allicht te wijten aan het gebrek aan kennis van de oorzaken van druggebruik. Zij die van zichzelf beweren dat ze deskundig zijn, zijn de zogenaamde deskundigen. Er zijn van die onzinnige theorieën die zeggen dat snoepen en teveel TV kijken tot later druggebruik kan leiden. Snoepen, roken, drinken kan niet op dezelfde lijn geplaatst worden als druggebruik.

Volgens het lid - die zichzelf niet als deskundige beschouwt - liggen de mogelijke oorzaken bij de normvervaging bij jongeren, het waardenverlies, gebrek aan een levensdoel dat hoger ligt dan amusement, gebrek aan respect voor de gezondheid en de samenleving, gebrek aan assertiviteit en vooral het promoten van druggebruik door jongerenidolen.

Mevrouw Kathy Lindekens vindt dat de vorige spreker onterecht veralgemeent.

Mevrouw Veerle Heeren mist in het hoofdstuk "Contouren van het drugbeleid" de vraag naar de zin van het leven in onze materialistische samenleving.

Druggebruik is een mondiaal probleem. In dat verband is samenwerking tussen de federale en de Vlaamse overheid belangrijk.

Druggebruik mag niet gedoogd worden. Het tabakgebruik, dat in tegenstelling tot druggebruik eigen is aan onze cultuur, is verminderd onder invloed van de diverse campagnes.

54 miljoen is een zeer klein bedrag voor een ambitieus programma. Het lid hoopt dat de middelen in de toekomst zullen stijgen.

Mevrouw Sonja Becq sluit zich daarbij aan. Het lid wijst ook op de enorme discrepantie tussen de Vlaamse en de federale middelen. Van de 54 miljoen gaat een groot deel naar structurering en coördinatie. Het lid wil - zeker in een beginperiode het belang daarvan niet ontkennen -, maar hoopt dat

de volgende jaren meer middelen naar de concrete hulpverlening gaan.

De meerwaarde van het Vlaamse drugbeleid ligt in het preventieve aspect. De Vlaamse Gemeenschap houdt zich ook in met hulpverlening. Voor mevrouw Sonja Becq is de scheidingslijn tussen het federale en het Vlaamse niveau op dat vlak niet altijd duidelijk. Wat is overigens de inbreng in of de houding van de minister in de werkzaamheden van de Drugswerkgroep in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ? Worden er gegevens met het kabinet uitgewisseld, vraagt de heer Etienne De Groot.

Mevrouw Sonja Becq benadrukt het belang van één gecoördineerde strategie in het drugbeleid. Nu volgen al te veel verschillende instanties met hun eigen strategie. De heer Etienne De Groot wijst erop dat zowel de Kamer van Volksvertegenwoordigers als het Vlaams Parlement op een meer coherent beleid aangedrongen hebben. Is de Interministeriële Conferentie Drugbeleid al bijeen gekomen ? Wordt er in de Vlaamse regering tussen de kabinetten Onderwijs, Binnenlandse Aangelegenheden en Gezondheidsbeleid zelf regelmatig overleg gepleegd ?

De beleidsbrief geeft geen gedetailleerd overzicht van de verschillende bestaande initiatieven, merkt mevrouw Trees Merckx-Van Goey op. Dat ligt ook niet onmiddellijk in de bedoeling van een beleidsbrief, maar om beleidsconclusies of aanbevelingen te formuleren is het wel essentieel eventuele overlappingsen of hiaten te kennen. Het lid vraagt dat de minister de VAD-studie over drughulpverlening in Vlaanderen zou bezorgen. Heeft de minister zelf een zicht op de situatie ?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey wil verder weten of de resultaten van opvang en begeleiding verschillen al naargelang samengewerkt wordt met Justitie. Moet er een strikte scheiding zijn tussen Justitie en Gezondheidsbeleid, of een band ? Hoever moet het overleg tussen beide gaan ?

Welke rol is er respectievelijk weggelegd voor het federale, het Vlaamse, het provinciale en het lokale niveau ? Coördinatie is absoluut noodzakelijk, onderstreept ook mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Hoe staat de minister ten opzichte van het intermediaire niveau, meer concreet de provinciale preventieplatforms ? Heeft de minister al een zicht op hun werking ? Wordt ermee doorgegaan of wordt een ander provinciaal platform, nl. van psychiatrische instellingen en diensten gestart ?

Mevrouw Yolande Avontroodt wil van de minister gehoord hebben dat de registratie in het kader van preventie zuiver gemeenschapsbevoegdheid is.

Mevrouw Patricia Ceysens hoort tegenstrijdige verhalen over de omvang van het drugprobleem. De minister is in haar beleidsbrief geneigd het probleem te dedramatiseren. In sommige gemeenteraden hoort men een totaal ander geluid. In Leuven b.v. wordt aan de alarmbel getrokken en worden meer preventiewerkers gevraagd. Wat is nu de werkelijke situatie ?

Volgens de heer Wilfried Aers besteedt de beleidsbrief te weinig aandacht aan de migranten, die de haard van de drugsverspreiding zijn. Er wordt in dit geval te weinig gedaan om die doelgroep te bereiken.

Ten slotte vraagt mevrouw Ria Van Den Heuvel om in het beleid meer aandacht te besteden aan de ouders. Vanuit onwetendheid reageren zij nog al te vaak paniekerig. Waarom

niet eens een blow-in voor ouders organiseren zodat ze zouden weten waarover het gaat ?

Mevrouw Sonja Becq blijft als ouder ook op haar honger zitten. Op allerlei info-avonden leert men wel de signalen van druggebruik te herkennen, maar niet hoe men druggebruik kan voorkomen. Kunnen ouders niet betrokken worden via het socio-cultureel werk ?

Antwoord van de minister en repliek van de leden

De minister is tegen legalisering van drugs en wil in die zin een kordate aanpak, maar anderzijds moet de zorgverlening een milde houding aannemen ten aanzien van de druggebruiker. Er is geen breuk met het beleid van verleden, alleen wordt een en ander misschien anders geformuleerd. Wat gestart werd, wordt voortgezet. Een doordacht ontradingsbeleid is het uitgangspunt.

De provinciale platforms b.v. die onder minister Leona De tiège opgezet werden, worden voortgezet. Ze zijn overigens pas vorig jaar feitelijk gestart. De minister zal wel de samenwerking met de psychiatrische platforms bewerkstelligen.

Risicobeperking (niet de Engelse term "harmreduction") is zeker in de beleidsbrief terug te vinden, misschien met minder nadruk dan sommigen zouden wensen. De minister is voorstander van spuitenruil en metadonebehandeling. Alleen heeft de minister gepleit dat spuitenruil ook naar diabetici uitgebreid moet worden. Metadonebehandeling kan de minister moeilijk expliciet vermelden, want wettelijk is het nog niet toegelaten.

Bovendien wou de minister zich strikt tot de Vlaamse bevoegdheid houden, nl. preventie. Als boodschap aan de federale overheid is dit niet onbelangrijk. De minister verwacht van hen hetzelfde. De internationale handel, de beperking van het aanbod, spuitenruil en metadone behoren tot de federale bevoegdheid. De minister gaat daar verder nog op in.

Tabak en alcohol zijn op dit ogenblik zeker problematisch, zonet problematischer dan het druggebruik. De minister is het daar mee eens. De beleidsbrief zou totaal anders geweest zijn als ze alle drugs had behandeld.

Op de opmerking van mevrouw Patricia Ceysens over al of niet alarmerende toestanden inzake druggebruik, antwoordt de minister dat de beleidsbrief opgemaakt is met cijfers uit het verslag van de heer Limbergen, dat ook aan gemeenteraden bezorgd werd. De wijze van beoordelen verschilt dus blijkbaar. De dramatisering van de toestand moet allicht verantwoorden dat men meer preventiewerkers vraagt. De minister weigert echter nog één preventiewerker de baan op te sturen zonder coaching of feed-back. Eerst moeten de noden vastgesteld worden. De bevolking is niet zo opgezet met de preventiewerkers omdat ze de problemen ter plekke niet kennen.

Het is belangrijker eerst te weten hoeveel jongeren van welke leeftijd experimenteel gedrag kennen, hoeveel gebruiken XTC en met welke frequentie, hoeveel jongeren schakelen na enkele jaren cannabisgebruik over naar hard-drugs. Het komt erop aan eerst een zo volledig mogelijke registratie te realiseren. Dan pas zal men weten welk soort preventiewerkers nodig zijn.

Bovendien voorziet de minister dat de financiering van de preventiewerkers in de toekomst van het federale naar het Vlaamse niveau verschoven zou kunnen worden.

De samenwerking tussen politie en rijkswacht enerzijds en preventiewerkers van b.v. de CGG's op regionaal niveau anderzijds, wordt goed uitgebouwd. De minister heeft er geen problemen mee dat preventiewerkers aan politiediensten toegevoegd worden : de indijking van de criminaliteit is een federale bevoegdheid. Maar preventiewerkers toegevoegd aan polyvalente centra of CAD zoals in de veiligheidscontracten bepaald, is zuiver preventiewerk en dus gemeenschapsbevoegdheid. De minister wil dit nu wel als een realiteit aanvaarden en in de vorming van die preventiewerkers voorzien, maar vindt het ontoelaatbaar dat hun aantal nog verhoogd wordt.

Registratie inzake preventie is vanzelfsprekend een gemeenschapsbevoegdheid, vervolgt de minister.

Waar ligt voor de hulpverlening de scheidingslijn tussen het federale niveau en het Vlaamse ? In feite is de drughulpverlening een federale bevoegdheid. Maar vanaf de secundaire preventie heeft men vaak al te maken met een vorm van hulpverlening. De CGG's zijn verantwoordelijk voor preventie, maar doen ook aan drughulpverlening. De minister ziet daar geen problemen in. Preventie en hulpverlening kunnen niet los van elkaar gezien worden. De preventie wordt ondersteund vanuit de therapeutische gemeenschappen. Vandaar ook de idee om preventiewerkers stage te laten lopen in therapeutische gemeenschappen.

Bij de oprichting van de Drugwerkgroep in de Kamer heeft het kabinet van de minister de Drugnota en de VAD-gegevens bezorgd. De voorzitter van de VAD, de heer Ansoms, wordt als expert in de werkgroep uitgenodigd. De minister veronderstelt dat de werkgroep op het terrein van de federale bevoegdheden blijft. De minister hoopt dat dubbelwerk, ook inzake gegevensverzameling, vermeden wordt.

Coördinatie van het beleid is inderdaad noodzakelijk. De Interministeriële Conferentie Drugbeleid is nog niet bijeen gekomen. De Interministeriële Conferentie voor Volksgezondheid is in november 1995 bijeen gekomen, maar sindsdien niet meer. De minister heeft mevrouw Magda De Galan, federale minister van Sociale Zaken, en de heer Marcel Colla, federale minister van Volksgezondheid, dringend gevraagd de conferentie samen te roepen. Als zij niet reageren, zal de minister de conferentie laten bijeenroepen op basis van artikel 9 van het protocol tot regeling van de onderscheiden vormen van medewerking tussen de regering en de gemeenschaps- en gewestregeringen van 12 september 1995. De minister kan alleen de Interministeriële Conferentie voor Volksgezondheid laten bijeenroepen.

De Vlaamse regering zelf is een kleine equipe. Speciale overlegstructuren zijn niet nodig ; ook deze beleidsbrief werd aan de voltallige regering voorgelegd. Naar aanleiding van een concreet actiepoint is er overleg tussen specifieke kabinetten, denk maar aan de samenwerking tussen Dynamo 2 en Opkickers. Voor de spreiding van preventiewerkers over een aantal welzijnscentra in het kader van de regionale programmatie zal er overleg gepleegd worden met het kabinet van Welzijn.

Op de kritiek van mevrouw Yolande Avontroodt dat er geen beleidsvisie zou zijn, antwoordt de minister dat die terug te vinden is in de verschillende delen van het hoofdstuk "Uitgangspunten voor het toekomstige Vlaamse drugbeleid" : lijnieten stellen, samenspraak en samenwerking tussen de gemeenschappen en de federale overheid, en ten slotte de ethische principes.

De minister heeft met opzet niet de term "drugmisbruik", maar "gebruik" willen gebruiken omdat het een betuttelende connotatie heeft.

Op de opmerking van de heer Strackx reageert de minister dat het er in essentie om gaat dat iemand grenzen kan stellen.

De minister is het grotendeels eens met andere leden dat jongeren limieten leren stellen door ze daarvoor ook de ruimte te geven. De confrontatie van een jongere met soft-drugs is geen drama, als ze over de kracht beschikken om grenzen te trekken en er kunnen mee omgaan. Op dit ogenblik is dat echter ondenkbaar. De gemeenschap kan de legalisering van drugs nu niet aan.

Wat is deskundigheid ? De beleidsbrief is gebaseerd op het programma dat de VAD opgesteld heeft. (De minister zal dit programma aan de commissie bezorgen.) De VAD heeft al vier jaar ervaring met gevormden en met mensen op het terrein. De VAD stelt dat er de veldwerkers versterkt moeten worden. Een uniforme registratie en een preventieve databank moeten opgezet worden. De VAD stelt voor om de beginnende preventiewerkers na hun basisopleiding in het onderwijs een specifieke vorming inzake preventiewerk te geven. Daarbij wordt niet in eerste instantie aan een stage in een therapeutische gemeenschap gedacht. Het komt erop aan dat de preventiewerkers in contact komen met drugverslaafden en mensen die experimenteel gedrag vertonen, en zo in voeling komen met de problemen die zich voordoen. De VAD zal instaan voor de vorming. Vlastrov zal de beginnende preventiewerkers de gelegenheid geven met hun straathoekwerkers mee het terrein op te gaan.

Inzake de deskundige intermediären heeft de VAD verschillende modellen ontwikkeld. In samenwerking met de verschillende werksoorten in de drughulpverlening en met de preventiewerkers in de CGG's zal de VAD een regionaal aanbod uitwerken. Dat is een actiepoint in de driejarenplanning van de provinciale platforms waar VAD zijn steun aan verleent.

Mevrouw Veerle Heeren wees op het verminderde tabaksgebruik. De minister wil dit nuanceren. In bepaalde groepen vermindert het gebruik, in andere stijgt het. Dat toont het belang aan dat de overheid permanent blijft ontraden.

Het budget voor het drugbeleid is inderdaad bescheiden, maar het heeft geen zin een beleid te beginnen met enorme bedragen. Men moet de middelen nuttig kunnen aanwenden. De minister hoopt de middelen het volgende jaar te kunnen verdubbelen.

Waarom niet meer aandacht besteed wordt aan de migranten ? De beleidsbrief is opgesteld voor de hele bevolking. Niet zozeer de migranten, maar de kansarmen waarvan de migranten een groot deel uitmaken, vormen een grotere risicogroep voor druggebruik.

De minister geeft toe dat de ouders onvoldoende betrokken worden. Het is ook zeer moeilijk. Tot nog toe heeft de minister daar geen antwoord op gevonden. Het vormingswerk kan lespakketten van de VAD ter beschikking krijgen. Het is echter moeilijker dan pakweg tien jaar geleden om ouders via het vormingswerk bijeen te krijgen, vooral in de stedelijke regio's, waar druggebruik juist het meest voorkomt. Eventueel kan VAD programma's aanbieden aan zelfhulpgroepen. Het gaat dan natuurlijk om ouders van al verslaafden.

2. Een Vlaams actieprogramma

Algemeen

De zeven acties van het actieprogramma zullen jaarlijks geëvalueerd worden. Mevrouw Ria Van Den Heuvel wil weten wie de evaluatie zal maken. Kan de commissie op de hoogte gehouden worden ?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt of ook voor de hele bevolking nog preventiecampagnes zullen worden opgezet. Met welke middelen ? Of overweegt de minister enkel sensibiliseringsacties ten aanzien van jongeren ?

Het lid pleit ook voor wetenschappelijk onderzoek. In welke actie voorziet de minister daarvoor middelen ? Het lid denkt b.v. aan onderzoek over de efficiëntie van de verschillende soorten hulpverlening.

De heer Felix Strackx is van oordeel dat een drugverslaafde verplicht moet worden om te ontwennen. Een verslaafde heeft geen eigen wil meer. Druggebruik veroorzaakt een hoge mate van criminaliteit. Het lid berekent dat ruw geschat tot 36,5 miljard frank per jaar aan drughandel opgaat, waarvan de helft allicht uit diefstal voorkomt. Heeft de minister een zicht op de totale uitgaven ten gevolge van druggebruik ?

De minister stelt op bladzijde acht dat jongeren recht hebben op ondersteuning en begeleiding ten opzicht van instanties die hen tot gebruik en eventueel misbruik willen aanzetten. Kan "Het blad" van de Cannabisbond niet verboden worden, oppert de heer Felix Strackx ? Daar wordt openlijk opgeroepen tot druggebruik.

Mevrouw Yolande Avontroodt dringt aan op een stringenter houding inzake druggebruik in het verkeer.

Antwoord van de minister

De evaluatie van de zeven acties zal gebeuren in samenwerking met VAD, de administratie en ook de CGG's die ook de gegevens verzamelen.

Vanzelfsprekend moet iedereen goed geïnformeerd worden. De minister is echter van oordeel dat de tijd van de grote mediacampagnes voorbij is. Door de grote verscheidenheid in het medialandschap - in tegenstelling tot de ene TV-zender vroeger - en het andere kijkgedrag is het werken met TV-spots niet meer zo doeltreffend en duur in verhouding tot de resultaten. Het is beter via de (deskundige) intermediären en andere kleine infocampagnes te werken. De minister is van plan om een videofilm over het roken op grote schaal te verspreiden via de scholen. Daarover kan dan in het gezin gesproken worden. De verspreiding van videofilms wordt door mediaspecialisten als een beter sensibiliseringsinstrument beschouwd.

Specifiek wetenschappelijk onderzoek heeft de minister niet gepland. De minister zal dit wel bekijken mochten specifieke vragen rijzen. Efficiëntie en effectiviteit worden nu wel al permanent door de Vlaamse Gemeenschap gecontroleerd, via doelmatigheidsanalyse. Er wordt nu al een klein beleidsrelevant onderzoek uitgevoerd bij de CGG's op basis van hun gegevens. Er wordt nagegaan hoe effectief hun werkzaamheden zijn.

De minister kan de vraag van de heer Felix Strackx niet beantwoorden. De minister beschikt daarvoor niet over de nodige gegevens.

Ontwenning kan men stimuleren, maar niet verplichten. Voor degenen die zelf willen ontwennen, is het al moeilijk om erin te slagen. De minister denkt niet te kunnen beletten dat bepaalde publikaties gemaakt worden. Er is zoiets als de vrijheid van meningsuiting en pers. Uit reacties van sommige leden blijkt dat "Het Blad" hier en daar door de politie aangeslagen wordt. De minister zal die kwestie laten onderzoeken.

De minister is eveneens voorstander van een strenger optreden en strengere controle ten aanzien van druggebruik in het verkeer. Dit behoort echter tot de federale bevoegdheid.

Uniforme registratie

Hoe zal de registratie geïntegreerd kunnen verlopen met de initiatieven op het federale niveau (b.v. inzake metadone), vraagt mevrouw Veerle Heeren ?

De minister geeft in het hoofdstuk "De bestaande initiatieven" cijfers over het aantal druggebruikers dat bij de CGG's aanklopt. Mevrouw Veerle Heeren wil weten of de minister over dergelijke cijfers beschikt voor de psychiatrische ziekenhuizen.

Hoe denkt de minister met 5 miljoen de uniforme registratie te realiseren ? Mevrouw Yolande Avontroodt meent dat in ieder geval de volgende gegevens geregistreerd moeten worden : het aantal sterftegevallen door drugsmisbruik, het aantal criminele daden door drugsmisbruik, het aantal verkeersongevallen door drugsmisbruik en het aantal jonge druggebruikers. Voor bepaalde gegevens zal dus zeker moeten worden aangeklopt bij de federale overheid.

Dat is ook de mening van de heer Guy Swennen. Gegevens uit b.v. ziekenhuizen moeten via het federale ministerie Volksgezondheid verkregen kunnen worden. De bestaande diverse registratiesystemen die al in Vlaanderen opgezet werden, moeten geïntegreerd worden. Men mag niet de illusie creëren dat een sluitende registratie mogelijk is, meent de heer Guy Swennen. Door de illegaliteit van bepaalde drugs is dat onmogelijk.

Antwoord van de minister

Men moet er zich inderdaad geen illusies over maken dat een sluitende registratie mogelijk zou zijn. In eerste instantie zal de registratie in samenwerking met de CGG's verlopen, en met de psychiatrische afdelingen van algemene ziekenhuizen (PAAS) die met de CGG's samenwerken. De minister zal de brochure met de cijfergegevens inzake CGG's, waaronder ook het aantal aanmeldingen van druggebruikers, aan de leden van de commissie bezorgen.

De psychiatrische gegevens door Riziv verzameld, geeft de federale overheid niet door aan het Vlaamse niveau. De minister blijft erop aandringen dat dit toch zou gebeuren.

Voor de registratie zal gepoogd worden rekening te houden met de suggesties van mevrouw Yolande Avontroodt. Er wordt nu een programma uitgeschreven over de organisatie van de registratie. Daar worden ook specialisten bij betrokken. 1 januari 1997 is een haalbare datum om met de registratie te starten.

Preventiedatabank

Is het niet aangewezen om de VAD, als coördinator van het preventiebeleid, als beheerder van de preventiedatabank te laten fungeren, merkt mevrouw Veerle Heeren op.

Mevrouw Yolande Avontroodt vraagt zich af of de administratie gezondheidszorg over voldoende middelen en personeel beschikt om de preventiedatabank op te zetten. Wat is het doel van de preventiedatabank ?

Als men het besluit inzake gezondheidspromotie van 31 juli 1991 erop naslaat, is de preventiedatabank is een taak voor het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG), meent de heer Guy Swennen. Waarom wordt die taak naar de administratie overgeheveld ? Moet dat begrepen worden dit in de optiek om het VIG in de administratie onder te brengen ?

Antwoord van de minister

Het is nog niet uitgemaakt dat het VIG een onderdeel zal worden van de administratie. De beleidsbrief was wel in die optiek opgesteld. Maar de discussie daarover is nog niet afgesloten. De minister verwacht nog reacties vanuit het VIG op voorstellen van het kabinet. De minister zal die reacties aan de commissie voorleggen. Afhankelijk van de toekomstige plaats van het VIG zal de preventiedatabank door VAD of VIG of de administratie opgezet worden. Hetzelfde geldt voor de registratie. Het zou wel logisch zijn dat de registratie gezamenlijk met de beleidsvoering gebeurt. Een beslissing over de toekomst van het VIG wordt 't best niet lang meer uitgesteld, want de administratie is al begonnen met de registratie in het kader van de gezondheidsindicatoren.

Het doel van de preventiedatabank is uiteraard zoveel mogelijk gegevens over het aanbod van drugpreventieprojecten te verzamelen en die aan alle organisaties ter beschikking te stellen.

In tegenstelling tot de registratie zal dit programma eenmaal een inspanning vergen. Van jaar tot jaar zullen slechts kleine wijzigingen of aanvullingen nodig zijn.

Regionale programmatie en onderlinge afstemming

In het kader van de regionale programmatie zullen sommige centra zich specialiseren. Mevrouw Veerle Heeren vraagt over welke centra het gaat.

Bepaalde centra die zich specialiseerden in drughulpverlening of -preventie, zullen uitgenodigd worden om hun aanvraag en plan voor de regionale programmatie en onderlinge afstemming in te dienen voor 30 april. Mevrouw Ria Van Den Heuvel vraagt of die datum nog haalbaar is. Mevrouw Sonja Becq sluit zich daarbij aan. Het lid vraagt zich af of in de regering zelf daaromtrent structureel overleg is.

Mevrouw Yolande Avontroodt pleit ervoor dat elke deelnemende instantie zelf zou uitschrijven welke activiteiten hij aankan. Hoe zal de overheid het effectief en efficiënt gebruik van de middelen controleren ? Moeten van de organisaties ook niet een kwaliteitshandboek gevraagd worden ?

Deze actie is lovenswaardig, oordeelt de heer Guy Swennen, maar moeten vooraf niet een aantal spelregels, criteria vastgelegd worden ?

In de beleidsbrief staat dat er gepoogd zal worden om het aanbod te oriënteren op "een toegankelijk, laagdrempelig,

kwaliteitsvol, gedifferentieerd en integraal hulpaanbod op maat van de cliënt". Mevrouw Trees Merckx-Van Goey veronderstelt dat dus gestreefd wordt naar de minst ingrijpende hulpverlening. Wordt dan ook de sociale omgeving (b.v. ouders) erbij betrokken ? Als het aanbod gedifferentieerd zou worden, is het voor de geloofwaardigheid van het beleid essentieel dat de continuïteit van de opgezette initiatieven verzekerd wordt.

Hoe zal de minister de netwerkvorming in het aanbod stimuleren ?

Antwoord van de minister

Op de vraag van mevrouw Ria Van Den Heuvel over de indiening van de planning door bepaalde centra antwoordt de minister nog steeds de datum van 30 april te halen. In de regering zelf is er bilateraal overleg tussen Gezondheidsbeleid en Welzijn.

Uiteraard zullen voor de programmatie en onderlinge afstemming criteria opgesteld worden. Een rondschrijven met de criteria zal in de tweede helft van maart aan de CGG's en andere centra die ervaring hebben in de drugpreventie verstuurd worden.

De suggestie van mevrouw Yolande Avontroodt om aan de centra te vragen een kwaliteitshandboek op te stellen, is waardevol. Dat kan echter niet op dit ogenblik, maar de minister zal in de toekomst met de idee rekening houden.

Continuïteit in de opvang is uiteraard belangrijk. De zorg om continuïteit leeft sterk bij de therapeutische gemeenschappen. Hier betreedt men het domein van de federale overheid. De bestaande therapeutische gemeenschappen zullen hun Riziv-conventie kunnen behouden. Over nieuwe aanvragen is nog geen uitsluitel gegeven.

Vorming van beginnende preventiewerkers/Deskundige intermediairen

Het aanbieden van vorming aan preventiewerkers en aan deskundige intermediairen zou vanaf 1 april van start gaan. Mevrouw Sonja Becq vraagt of die datum nog haalbaar is. Wordt VAD ook betrokken bij de vorming van de beginnende preventiewerkers ? VAD neemt immers nu al een aantal taken op inzake preventiewerk.

Antwoord van de minister

De datum van 1 april is nog haalbaar, meent de minister. De VAD heeft in samenwerking met de preventiewerkers verbonden aan CGG's een basismodule voor beginnende preventiewerkers uitgewerkt. Al in april of mei zal een eerste vorming georganiseerd worden voor preventiewerkers.

Ook voor de deskundige intermediairen heeft de VAD modellen ontwikkeld. De vorming zal ook weldra kunnen starten.

Overleg, coördinatie en samenwerking op provinciaal niveau

Inzake overleg en coördinatie wil mevrouw Veerle Heeren ten slotte weten hoe de relatie zal zijn tussen de provinciale

platforms, de comités van psychiatrische instellingen en diensten, en de federale initiatieven.

De provinciale platforms worden behouden. Zij zullen een werkingsbudget van 1 miljoen frank krijgen. De heer Guy Swennen wil weten of dat bedrag bovenop de vroeger toegekende 1,5 miljoen komt.

Antwoord van de minister

De minister bevestigt dat 1 miljoen extra aan de provinciale platforms gegeven wordt, naast de al toegekende 1,5 miljoen per provincie. De minister hoopt dat de drie initiatieven, nl. de provinciale preventieplatforms, de comités van psychiatrische diensten en instellingen en de federale initiatieven, perfect gaan samenwerken.

'Opkikkers' voor jongeren

Mevrouw Yolande Avontroodt vindt de "Opkikkers" nogal betuttelend. Treedt de overheid hier niet op het terrein van het commerciële circuit ? Mevrouw Patricia Ceysens is gekant tegen het organiseren van het Opkikker-festival. Er wordt het beeld opgehangen alsof alleen het festival van de minister drugvrij zou zijn, en de andere popfestivals niet. Een happening als de Opkikkers moet van onderuit in de scholen groeien.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel vraagt de leeftijdsgrens voor de Opkikkers te verlagen tot de 10 à 14-jarigen. Het betreft een nog zeer vatbare doelgroep, en het succes zal meer verzekerd zijn. Misschien moet inderdaad ook iets ondernomen worden ten aanzien van de nog jongere leeftijdsgroep. Zal de Opkikker alcohol- en rookvrij zijn ?

De heer Felix Strackx vindt de Opkikkers geen slecht initiatief, maar ze geven wel de indruk dat druggebruik de norm is. Hoe zal de minister overigens het drugvrije karakter garanderen ?

Mevrouw Sonja Becq vindt het belangrijk dat de Opkikkers gecontinueerd worden, zonder dat daarom telkens 10 miljoen nodig is.

Antwoord van de minister

De minister ontkent ten stelligste dat de Opkikkers zouden willen concurreren met de andere festivals. Het is niet zo dat de overheid een popfestival zou organiseren. De overheid organiseert alleen een samenkomst van jongeren. De happening, met o.m. workshops, moet groeien vanuit de programma's die de scholen zullen opzetten. De overheid voorziet alleen in de middelen om de organisatie mogelijk te maken. De organisatie op zich zal aan de partikuliere sector worden uitbesteed.

De voorbereiding in de scholen is het belangrijkste. De minister van Onderwijs is vragende partij voor samenwerking tussen Dynamo 2, dat GVO-projecten in de scholen ondersteunt, en Opkikkers. Vanzelfsprekend moet een zelfde doel nagestreefd worden.

De minister vindt het een goeie suggestie om de Opkikkers ook alcohol- en rookvrij te houden.

Druggebruik is zeker niet de norm, vervolgt de minister. Er wordt echter meer over druggebruik gesproken dan de omvang ervan verantwoordt. Daarom wil de minister de grote

groep van de jongeren die geen drugs gebruiken uitdrukkelijk aan het woord laten komen. De bedoeling van de Opkickers is de jongeren die neen aan de drugs zeggen, te ondersteunen om met hun mening naar buiten te komen. De beste ontrader is de medeleerling. Op basis van de informatie waarover de minister beschikt, lijkt de groep van 12- tot 18-jarigen de meest aangewezen doelgroep.

Het is de bedoeling van de Opkickers een jaarlijks terugkerende happening te maken. Uiteraard moet het gebeuren geëvalueerd worden. Als blijkt dat het niet het juiste instrument is, is het niet zinvol ermee door te gaan.

Tot slot van de bespreking van de Drugnota stelt mevrouw Trees Merckx-Van Goey voor om met de commissie gezamenlijk een motie van aanbeveling op te stellen.

De verslaggever,

Veerle HEEREN

De voorzitter,

Trees MERCKX-VAN GOEY
